

1. Tipologia fermelor agricole din Romania

1.1 Situația actuală a exploatațiilor agricole în România

Situația actuală a agriculturii românești se caracterizează prin multiple probleme de ordin economico-social, fărâmițarea terenului în peste 40 mil. de parcele, precum și existența unor numeroase gospodării neviabile din punct de vedere economic. Modificările structurale care au avut loc în agricultura României în perioada 1990-2003, având drept efect trecerea în proprietatea privată a peste 96 % din terenurile agricole și formarea de exploatații mici și mijlocii (multe din acestea neviabile din punct de vedere economic), evidențiază faptul că procesul de reformă este departe de a fi încheiat.

Forma principală de exploatație agricolă este gospodăria țărănească mică, având o suprafață medie de 1,8 ha teren agricol și o pondere de 53 % din suprafața agricolă a țării.

Unitățile agricole cu personalitate juridică au o suprafață medie de 282 ha și dețin 43 % din suprafața agricolă a țării.

În anul 2002, conform datelor preliminare din Recensământul General Agricol (tabel nr.1), exploatațiile agricole erau organizate astfel:

- numărul exploatațiilor agricole individuale a crescut la 4.462 mii unități, din care 4.277 mii unități au utilizat o suprafață agricolă de 7.709 mii hectare, revenind în medie 1,8 ha unei exploatații agricole individuale;
- societățile/asociațiile agricole reprezintă 2.261 unități, din care 2.224 au utilizat o suprafață agricolă de 976 mii ha, revenind în medie 438 ha unei unități;
- societățile comerciale reprezintă 6.138 unități din care 5.706 unități au utilizat o suprafață agricolă de 2.169 mii ha, revenind în medie 380 ha unei unități;
- unitățile administrației publice reprezintă 5.698 unități, din care 5.618 unități au utilizat o suprafață agricolă de 2.867 mii ha, revenind în medie 510 ha unei unități;
- unitățile cooperatiste reprezintă 87 unități, din care 77 unități au utilizat o suprafață agricolă de 2.365 ha, revenind în medie 31 ha unei unități;
- alte tipuri reprezintă 8.488 unități din care 8.421 unități au utilizat o suprafață agricolă de 208 mii ha, revenind în medie 25 ha unei unități.

Astfel, în anul 2002 numărul total de exploatații agricole era de 4.299.361 exploatații care utilizau o suprafață agricolă de 13.930.710 ha, revenind o medie de 3,24 ha.

Suprafața agricolă, ca și suprafața arabilă utilizată reprezintă în medie circa 94% din cea existentă la nivel național. Suprafața agricolă neutilizată a fost de 907 mii ha în anul 2002, în timp ce suprafața arabilă neutilizată a fost de 397 mii ha în anul 2002. Principalele cauze care au dus la necultivarea întregii suprafețe au fost:

- necultivarea terenurilor de către proprietarii aflați în orașe, municipii și alte localități;
- seceta accentuată;
- situarea pe pante nemecanizabile a unor suprafețe de terenuri;
- defrișarea unor plantații pomiviticele din diferite cauze;
- ocuparea cu deșeuri și gunoaie a unor suprafețe din jurul localităților;
- litigii.

Structura exploatațiilor agricole din România în anul 2002
- Număr de unități, suprafața agricolă utilizată și dimensiuni medii –

Statul juridic al exploatațiilor agricole	Număr exploatații agricole	Număr exploatații agricole care utilizează suprafața agricolă	Suprafața agricolă utilizată (ha)	Suprafața agricolă utilizată medie (1) (ha)	Suprafața agricolă utilizată medie (2) (hectare)
Exploatații agricole individuale	4.462.221	4.277.315	7.708.757,61	1,73	1,8
Unități cu personalitate juridică:	22.672	22.046	6.221.952,49	274,43	282,23
Societăți/asociații agricole	2.261	2.224	975.564,26	431,47	438,65
Societăți comerciale	6.138	5.706	2.168.792,03	353,34	380,09
Unități ale administrației publice	5.698	5.618	2.867.368,41	503,22	510,39
Unități cooperatiste	87	77	2.365,14	27,19	30,72
Alte tipuri	8.488	8.421	207.862,65	24,49	24,68
TOTAL EXPLOATAȚII AGRICOLE	4.484.893	4.299.361	13.930.710,1	3,11	3,24

Sursa: I.N.S.-R.G.A.

⁽²⁾ S-a calculat raportând suprafața agricolă utilizată numai la numărul de exploatații agricole care utilizează suprafața agricolă

⁽¹⁾ S-a calculat raportând suprafața agricolă utilizată la numărul total de exploatații agricole, indiferent dacă acestea utilizează sau nu suprafața agricolă

Din datele statistice rezultă că la sfârșitul anului 2003 existau peste 4,7 milioane de gospodării țărănești individuale cu o suprafață de peste 7,7 milioane ha teren agricol (55,4% din suprafața agricolă a țării), revenind 1,69 ha pe gospodărie. În aceste condiții nu este posibilă desfășurarea unei activități normale privind organizarea și managementul producției agricole.

În contextul în care există un proces continuu de organizare a unor exploatații agricole de dimensiuni moderne, se constată, în luna septembrie 2004, exista un număr de 169.336 de exploatații agricole, cu o suprafață agricolă totală de 6,2 milioane ha, reprezentând 44,6% din suprafața agricolă a țării. Suprafața medie pe exploatație este de 36,6 ha.

Cu toate acestea în medie pe agricultură, adică pe gospodării individuale și exploatații agricole luate la un loc, suprafața este de numai 2,84 ha, când în Uniunea Europeană aceasta este de 18 ha.

1.2 Dimensiunea medie a exploatațiilor agricole comparativ cu țările U.E.

Astfel, deși dimensiunea medie a exploatațiilor din U.E. – 15 a crescut în ultimii 15 ani cu 25 %, unele țări ca Franța, Germania, Danemarca etc., practic și-au dublat suprafața medie a exploatațiilor.

Dimensiunea fizică medie a exploatațiilor agricole, indiferent de profilul de producție reprezenta în anul 1997: 70 ha în Marea Britanie, 42 ha în Franța, 32 ha în Germania, 34 ha în Suedia, iar exploatațiile specializate în cereale și plante tehnice aveau o suprafață medie cuprinsă între 100 – 150 ha. Comparativ cu România, suprafața medie a exploatațiilor din U.E. – 15, este mai mare de 7 ori, iar în Anglia, Franța etc., suprafața medie a exploatațiilor este de 10 – 20 ori mai mare.

În anul 2003, deși numărul gospodăriilor țărănești a crescut, s-a ajuns ca acestea să dețină numai 55,4% din suprafața agricolă, aceasta în condițiile formării unor exploatații agricole cu suprafețe medii mai mari. Acest proces este necesar să continue, având în vedere și faptul că în U.E.-25, în medie pe o exploatație agricolă, suprafața este peste 18 ha, în unele țări fiind chiar de peste 40 ha (Danemarca, Franța, Luxembourg, Marea Britanie).

Referitor la structura culturilor/exploatații agricole, ponderea principală revine cerealelor pentru boabe, cu 68 % pe total exploatații, 72 % la exploatațiile individuale și 61% la unitățile cu regim juridic. În cadrul acestei grupe, grâul și porumbul reprezintă 53% pe total exploatații, 65% la gospodăriile individuale și 50 % la unitățile cu regim juridic;

Leguminoasele pentru boabe au o pondere foarte redusă, sub 1% la toate tipurile de exploatații agricole.

Din grupa plantelor tehnice, floarea soarelui reprezintă 10% din totalul suprafeței cultivate, pe total exploatații, respectiv 7% la gospodăriile individuale și 15% la unitățile cu regim juridic. Plantele de nutreț au o pondere foarte redusă – cca. 7%, ca urmare a efectivelor mici la animale în toate tipurile de exploatații.

În zootehnie numărul exploatațiilor cu efective de animale reprezintă 3585 mii unități, respectiv 80 % din totalul exploatațiilor agricole.

Pe principalele specii de animale, numărul exploatațiilor agricole care cresc animale reprezintă 38 % cu bovine, 74 % cu porcine, 18 % cu ovine și 94 % cu păsări.

Încărcătura medie de animale pe specii și exploatații agricole reprezintă:

- la bovine – 2,1 capete pe exploatație la nivel național, din care 2,0 capete pe exploatație în sectorul individual și 64 capete/exploatație în sectorul unităților cu regim juridic;
- la porcine – 3,1 capete pe exploatație la nivel național, respectiv 2,6 capete pe exploatație în sectorul individual și 535 capete/exploatație în sectorul unităților cu regim juridic;
- la ovine – 11,3 capete pe exploatație la nivel național, din care 11,0 capete pe exploatație în sectorul individual și 312 capete/exploatație în sectorul unităților cu regim juridic;
- la păsări – 25 capete pe exploatație la nivel național, din care 18,0 capete pe exploatație în sectorul individual și 17208 capete/exploatație în sectorul unităților cu regim juridic;

În cea ce privește **dotarea tehnică a exploatațiilor agricole** se remarcă faptul că: numărul de tractoare fizice utilizate la exploatațiile agricole a rămas relativ constant, de cca. 169 mii buc din numărul total de tractoare existente și folosite; 70 % au o durată de funcționare de peste 10 ani, ceea ce înseamnă că sunt practic amortizate; încărcătura medie pe tractor fizic este de 58,6 ha teren arabil/tractor ceea ce reprezintă dublul sau chiar triplul încărcăturii față de media europeană.

O situație asemănătoare se prezintă și la parcul de combine de cereale. În anul 2002 existau circa 25 mii combine, care raportate la suprafața medie cultivată cu grâu, reprezintă o încărcătură de 80-90 ha pe combină, respectiv o durată medie de recoltare de 8-9 zile.

Consumurile tehnologice la principalele input-uri evidențiază un grad scăzut de alocare. Astfel, consumul de îngrășăminte chimice a fost în medie de 38,0 kg sa/ha. Această cantitate este de circa 8-10 ori mai mică decât media folosită în țările cu agricultură avansată.

Cantitatea totală de îngrășăminte chimice de circa 350 mii tone anual a fost utilizată pe 3,8 mil. ha teren arabil, respectiv 40 % din suprafața existentă, la exploatațiile individuale cantitatea de îngrășăminte chimice utilizate fiind aplicată pe 30 % din suprafața existentă.

O situație asemănătoare se regăsește și la pesticide, unde proporția utilizării lor este de circa 30 % din suprafața arabilă cultivată, ceea ce reprezintă un grad total necorespunzător de protecție fito-sanitară a plantelor, cu efecte negative asupra calității produselor.

Consumurile tehnologice de îngrășăminte chimice și produse fito-sanitare, precum și alte input-uri tehnologice, arată o folosire insuficientă a factorilor de progres tehnologic, ceea ce se

reflectă în mod direct în nivelul randamentelor obținute și a eficienței economice necorespunzătoare.

1.3 Producția vegetală

1.3.1 Suprafețele cultivate și structura acestora

În ceea ce privește structura culturilor prezentate în tabelul 2, se constată unele modificări chiar și în această perioadă scurtă de 6 ani. Astfel, la cultura grâului suprafețele cultivate au oscilat între 28,7% în 2001 și 19,9% în 1999 din arabil, iar la orz și orzoaică au oscilat între 6,4% în 2002 și 3,7% în 2003.

Porumbul s-a menținut la un procent în jur de 35% din arabil, ajungând la 3,2 mil. ha, ceea ce este exagerat de mult pentru țara noastră. Nici o țară din Europa nu cultivă o așa mare suprafață cu porumb raportată la suprafața arabilă. Alte culturi, ca sorgul și mai ales orezul, sunt în declin ca suprafață cultivată.

Leguminoasele pentru boabe, respectiv mazărea și fasolea, se mențin ca suprafață la același nivel, dată fiind valoarea nutritivă deosebit de ridicată a acestor plante ca și rolul lor în asolament prin fixarea în sol a azotului din aer. Terenul cultivat este încă destul de redus. De asemenea, sunt extrem de reduse suprafețele cu plante textile și s-a redus simțitor suprafața cu cânepă. Aceste plante, prin produsele lor, pot avea încă un rol important prin transformarea lor în bunuri de consum.

Dintre plantele uleioase, floarea soarelui s-a cultivat pe 10-12% din suprafața arabilă atingând ponderea de 13,4% în anul 2003. Rapița a înregistrat o creștere în anii 1999-2002 ca apoi să scadă în ultimul an la 17,1 mii ha, respectiv sub nivelul anului 1998.

Suprafața ocupată cu soia a oscilat în limite destul de mari, de la 147,3 mii ha în 1998 la 44,8 mii ha în 2001, ca apoi să crească iar la 128,8 mii ha în 2003. Cultura acestei plante extrem de valoroasă atât pentru consumul uman cât și pentru cel animal (sub forma de șroturi) ar trebui mult extinsă, îndeosebi în zonele cele mai favorabile din sud și cu posibilități de irigare, pentru a se obține producții mari și stabile.

În cazul uleiului este în scădere ca suprafața deși uleiul care îl produce nu este încă depășit calitativ de uleiurile sintetice. Datorită suprafețelor mici pe care se cultivă, ricinul a fost exclus începând cu anul 1999, din raportările statistice.

O reducere importantă chiar și pentru această perioadă scurtă de numai 6 ani, s-a produs la cultura sfeclei de zahăr, care de la 117,8 mii ha în 1998 a ajuns la 46,2 mii ha în 2003, cu toate că această plantă se cultiva cu ani în urmă pe o suprafață de peste 200 mii ha. Până și la tutun suprafața a scăzut de la 13,5 mii ha în 1998 la 7,6 mii ha în 2003. Rezultatul este că ambele produse - zahărul și tutunul – se importă masiv.

La plantele medicinale și aromatice, suprafețele cultivate au scăzut la mai puțin de jumătate în perioada analizată.

Cultura cartofilor înregistrează mici creșteri de suprafețe ajungând până la 282 mii ha în 2003. Această creștere a suprafeței a fost determinată de cerințele mereu crescânde ale populației din toate zonele țării, dar și de eficiența economică ridicată a acestei culturi, mai ales pentru exploatarea cu suprafețe mici, care se situează frecvent în arealul favorabil pentru cultura cartofului.

Suprafețele cu legume au tendința de creștere la toate culturile prezentate, ceea ce constituie un aspect pozitiv. Suprafața de peste 240 mii ha cu legume ar fi suficientă pentru a acoperi nevoile de consum ale populației, dar producțiile medii sunt încă reduse și se situează sub potențialul de producție al speciilor legumicole.

Un alt aspect important îl constituie plantele de nutreț care ocupă o suprafață între 10,79% și 12,73% în anii 1998-2002, ca în ultimul an să ajungă la 13,46% din arabil. Tendința de creștere este îmbucurătoare, dar trebuie spus că acest procent este încă redus și trebuie să crească mult mai mult dacă dorim dezvoltarea zootehniei. În țările cu o zootehnie dezvoltată se

cultivă furaje pe suprafețe mari și se obțin producții duble decât la noi. De pildă în Franța se cultivă furaje pe 24% din suprafața arabilă, într-o structură mai complexă, cu producții mari la hectar și cu o producție zootehnică foarte mare.

Tabel nr. 2

Suprafața cultivată cu principalele culturi agricole și structura acestora (mii ha)

Specificare	1998		1999		2000		2001		2002		2003	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
Total suprafață arabilă	8972,6	100,0	8493,9	100,0	8499,8	100,0	8905,0	100,0	9001,6	100,0	8880,6	100,0
din care: Cereale pentru boabe	5920,6	65,99	5370,7	63,23	5655,2	66,5	6294,9	70,7	6038,1	67,1	5541,8	62,4
din care: Grâu și seară	2033,4	22,66	1686,9	19,86	1954,3	23,0	2558,6	28,7	2309,8	25,7	1748,0	19,7
Orz și orzoaică	517,2	5,76	415,5	4,89	411,9	4,8	528,8	5,9	578,8	6,4	329,6	3,7
Ovăz	228,1	2,54	248,2	2,92	232,3	2,7	519,4	5,8	239,4	2,7	242,3	2,7
Porumb	3128,9	34,87	3013,4	35,48	3049,4	35,9	2974,0	33,4	2894,5	32,2	3199,6	36,0
Sorg	7,2	0,08	1,7	0,02	1,6	0,0	6,2	0,1	2,8	0,0	6,9	0,1
Orez	1,7	0,02	1,6	0,02	1,4	0,0	1,2	0,0	0,5	0,0	0,1	xx
Leguminoase pentru boabe	44,7	0,50	46,1	0,54	41,3	0,5	35,6	0,4	45,3	0,5	46,8	0,5
din care: Mazăre	14,0	0,16	15,6	0,18	13,1	0,2	11,7	0,1	16,1	0,2	18,8	0,2
Fasole	29,2	0,33	28,1	0,33	26,2	0,3	21,5	0,2	27,0	0,3	27,3	0,3
Plante tehnice	1323,5	14,75	1338,3	15,76	1137,5	13,4	1003,5	11,3	1144,6	12,7	1448,4	16,3
Plante textile	3,4	0,04	1,6	0,02	0,9	xx	0,9	xx	1,4	xx	1,6	xx
din care: În pentru fibră	0,3	xx	0,3	xx	0,4	xx	0,3	xx	0,4	xx	0,4	xx
Cânepa pentru fibră	3,1	0,03	1,3	0,02	0,5	0,0	0,6	0,0	1,0	xx	1,2	xx
Plante uleioase	1156,1	12,88	1244,3	14,65	1067,4	12,6	938,6	10,5	1076,4	12,0	1377,1	15,5
din care: Floarea soarelui	962,2	10,72	1043,0	12,28	876,8	10,3	800,3	9,0	906,2	10,1	1188,0	13,4
Rapiță	25,3	0,28	83,6	0,98	68,4	0,8	82,4	0,9	74,6	0,8	17,1	0,2
Soia	147,3	1,64	99,8	1,17	117,0	1,4	44,8	0,5	71,8	0,8	128,8	1,5
În pentru ulei	2,7	0,03	2,0	0,02	1,3	0,0	1,2	0,0	2,2	0,0	1,6	0,0
Ricin	0,1	0,01	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
Plante pentru alte industrializări	136,3	1,52	82,5	0,97	64,9	0,8	54,0	0,6	56,2	0,6	57,4	0,6
din care: Sfeclă de zahăr	117,8	1,31	65,5	0,77	48,4	0,6	39,0	0,4	41,6	0,5	45,2	0,5
Tutun	13,5	0,15	10,9	0,13	11,3	0,1	9,2	0,1	9,1	0,1	7,6	0,1
Plante medicinale și aromatice	27,7	0,31	9,9	0,12	4,2	0,0	10,0	0,1	10,6	0,1	12,3	0,1
Cartofi	261,3	2,91	273,7	3,22	282,7	3,3	276,7	3,1	283,2	3,1	282,0	3,2
din care: Cartofi de toamnă	229,0	2,55	238,5	2,81	246,5	2,9	241,6	2,7	246,7	2,7	247,5	2,8

Sursă: Anuarele Statistice ale României

În ceea ce privește suprafețele necultivate, situația acestora se prezintă astfel (tabel nr. 3)

Tabel nr. 3

Situația suprafețelor arabile necultivate						
Specificație	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Suprafața arabilă - mii ha -	9.350,8	9.358,1	9.381,1	9.401,5	9.398,5	9.414,3
Suprafața arabilă cultivată - mii ha -	8.972,6	8.493,9	8.499,8	8.905,0	9.001,6	8.880,6
Teren necultivat - mii ha -	378,20	864,20	881,30	496,50	396,90	533,70
Teren necultivat (%)	4,0	9,2	9,4	5,3	4,2	5,7

Sursa: Anuarele Statistice ale României 199-2003

Din datele analizate rezultă că importante suprafețe de teren nu au fost cultivate, ajungând în anul 2000 până la 9,4 % din terenul arabil, ceea ce a contribuit în mod deosebit la diminuarea producției totale.

Situația s-a datorat pe de o parte și sistemului de sprijin adoptat la nivelul întregii țări, care a generat reacții diferite ale producătorilor agricoli. Din 1997 s-a trecut la liberalizarea totală a prețurilor produselor agricole renunțându-se la sistemul subvenționării și adoptându-se sistemul susținerii directe prin cupoane valorice de care beneficiau producătorii particulari. Se aprecia că prin subvenția directă se acopereau aproximativ 10% din cheltuielile de producție. Sistemul cupoanelor a continuat și în anul 2000 aducându-se unele îmbunătățiri în acordarea lor pentru a ajunge la producătorii direcți care le puteau folosi la plata unor input-uri (motorină, îngrășăminte, insecticide). Printre problemele ivite în acordarea cupoanelor a fost și inexistența unui sistem de monitorizare a utilizării numai în agricultură a acestor cupoane.

În anul 2001 sistemul cupoanelor a fost înlocuit cu o sumă bănească de 1 mil. lei acordată producătorilor direcți pentru fiecare hectar cultivat, aceeași sumă alocându-se și în anul 2002.

În anul 2003 s-a propus acordarea a 2 mil. de lei pentru fiecare hectar cultivat, dar s-a constatat o subcapitalizare a producătorilor agricoli, neexistând condiții de reînființare a culturilor. În acest context, la facilitățile acordate pentru producători (în perioada 2001-2003 au existat și subvenții de la stat în vederea achiziționării de echipamente tehnice) s-au adăugat alte subvenții pentru mecanizare (ex: HG 1399/2003, HG918/2004).

1.3.2 Randamentele medii la ha și evoluția acestora

Producțiile medii la hectar și dinamica acestora, în perioada 1998-2003, scot în evidență aspecte contrastante.

Astfel, la cerealele păioase producțiile medii sunt destul de reduse și oscilante de la un an la altul. Din 5 ani abia în 2 ani s-a depășit producția din 1998, respectiv în 1999 și în 2001. În 2003, anul cel mai nefavorabil sub aspect climatic pentru aceste culturi s-a ajuns la 55,7% la grâu și la 68,5% la orz din producția anului 1998. Condițiile naturale constituie factorul dominant care determină încă nivelul acestor producții. Prin aplicarea întocmai a tehnologiilor, inclusiv a irigațiilor în zonele de câmpie, când seceta persistă, aceste limite ale producției pot fi depășite.

La porumb, doar în anul 2000 când a fost cea mai pronunțată secetă producția a scăzut la 58,2%, dar în ceilalți ani a depășit nivelul anului 1998.

La mazărea boabe, producția medie este în declin ca și la floarea soarelui la care abia în 2003 înregistrează un spor de 13,7% față de 1998, iar în anul 1999 de 11,5%.

Sfecla de zahăr oscilează în limite destul de mari de la aproximativ 14 tone/ha la 23 tone/ha, dar nivelul acestor producții este redus, comparativ cu alte țări cultivatoare de sfeclă din Uniunea Europeană, unde producțiile sunt de 3 ori mai mari.

La soia boabe, se înregistrează o reducere drastică în anul 2000, dar în ceilalți ani producția medie este mai mare cu 20-30% decât în 1998.

La cartofi s-a făcut un oarecare progres în creșterea producțiilor medii, dar și la această cultură nivelul este încă redus comparativ cu alte țări și cu potențialul speciei.

În cultura legumelor, producțiile sunt mai constante deoarece se folosesc frecvent irigațiile.

La furaje se înregistrează mai multe reduceri ale randamentelor pe hectar. Astfel, la perene vechi și noi producțiile medii scad; la lucernă, trifoi și anuale pentru fân scad de asemenea, iar la plantele pentru însilozare oscilează în limite mari de la un an la altul. Această nesiguranță a producției de furaje influențează negativ producția zootehnică.

1.3.3 Producția totală vegetală și evoluția acesteia

Dacă structura suprafețelor pare mai stabilă, mai ales pentru culturile cu suprafețe mai mari, ca cele de grâu, orz și orzoaică, porumb și floarea soarelui, producția totală vegetală este destul de oscilantă de la un an la altul și în limite destul de mari. În acest caz și în aceste condiții este agravată securitatea alimentară.

De pildă la cereale, de la 15.452,7 mii tone în 1998, producția totală scade la 10.477,5 mii tone în anul 2000.

Dar și în ceilalți ani, producțiile totale au fost reduse, respectiv de 17.037 mii tone în 1999 și de 12.964,4 mii tone în 2003.

Factorii care determină în principal aceste diferențe mari de la un an la altul sunt cei de natură climatică, ca și diminuarea suprafețelor cultivate cu peste 9% din total arabil în perioada 1999-2000.

Spre exemplu la grâu și seară, în patru ani producția a fost mai mică decât în 1998, când a fost de 5.207,9 mii tone ajungând până la 47,9% în 2003, deci la mai puțin de jumătate. Doar în anul 2001 a fost mai mare când s-au realizat 7.763,8 mii tone.

La orz și orzoaică se înregistrează aceeași situație, respectiv patru ani sub producția anului 1998 (1.238,0 mii tone) și numai în 2001 producția medie a depășit-o pe cea din 1998 (1.580,0 mii tone).

La ovăz producția a fost mai stabilă, întrucât această plantă se cultivă în zone cu mai multe precipitații – în zonele colinare și sub-montane.

La porumb de la 10.934,8 mii tone în 1999, producția totală a scăzut la 4.897,6 mii tone în 2000, ajungând la 44,8% față de 1999, cauza principală fiind seceta generală din acel an, ca apoi să crească la 9.119,2 mii tone în 2001 și la 8.399,8 mii tone în 2002. Și în anii 2001, 2002 și 2003 a fost secetă, dar nu a cuprins teritoriul în întregime.

Aceste diferențe mari de la un an la altul creează dificultăți serioase în economia agriculturii, îndeosebi în creșterea animalelor, deoarece porumbul este principalul furaj concentrat, fiind consumat de animale și păsări în proporție de 80% și numai 20% este folosit în consumul uman. În alte țări care cultivă porumb (dar pe suprafețe mai reduse și cu randamente mari la hectar, ca în Germania, Franța) acesta este folosit aproape în întregime pentru hrana animalelor.

Pentru crearea unei stabilități mai mari în ceea ce privește nivelul producției totale, este necesar să se refacă și să intre în funcțiune instalațiile de irigații pe întreaga suprafață amenajată. Porumbul se cultivă în cea mai mare parte în câmpie unde sunt aceste sisteme amenajate și răspunde foarte bine la irigații. Producția de sorg și orez a intrat în declin total după 1998, ajungând la 13,2% în anul 2000 la sorg și la 5,9% în anul 2003 la orez, obligând la importuri totale pentru orez.

Producția de leguminoase, respectiv mazăre și fasole, după 1999 este în permanentă scădere.

La plantele uleioase, variațiile sunt extrem de mari.

La floarea soarelui abia în 2003 se realizează o creștere mai importantă, de 40,3% față de 1998, iar la rapiță după o creștere importantă în perioada 1999-2002, scade brusc la 28,2% în 2003. Producția de in pentru ulei este în toți anii sub nivelul anului 1998, iar producția de ricin a fost exclusă total din evidența statistică.

Sfecla de zahăr și tutunul înregistrează în toți anii scăderi de producții totale.

Producția de plante medicinale și aromatice scade în toți anii.

La legume producția din ultimii ani are o tendință de creștere. La culturile furajere, cu puține excepții, producția este cu mult sub nivelul anului 1998.

În ceea ce privește suprafețele viticole, în perioada 1998-2003, suprafețele cultivate cu soiuri nobile pe rod s-au diminuat de la 138,4 mii hectare la 115,8 mii hectare. Au fost defrișate suprafețele de teren cultivate cu viță de vie, care au depășit perioada optimă de valorificare a producției. Golul de producție este generat datorită faptului că suprafața defrișată este mai mare decât suprafața plantată. În aceeași perioadă, suprafețele ocupate de viile hibride pe rod au înregistrat un trend ascendent de la 115,5 mii ha (1998) la 117,5 mii ha (2003). Viile hibride se află aproape în totalitate în cadrul gospodăriilor țărănești.

Urmare negocierilor cu U.E. la Capitolul 7 – Agricultură, suprafețele cu vii hibride vor trebui replantate cu vii nobile: o suprafață de 30.000 de ha viță hibridă trebuie să fie replantată cu vie nobilă într-o perioadă de tranziție de 8 ani. Efortul financiar pentru înființarea viilor nobile se ridică la 10.000 euro/ha, respectiv o sumă totală de 300 mil. euro. Dintre soiurile nobile pentru vinuri albe sunt de menționat: Fetească regală, Fetească albă, Riesling italian, Aligote, Pinot gris, Muscat Ottonel, iar pentru vinuri roșii: Merlot, Băbească neagră, Cabernet Sauvignon, Pinot noir, Burgund mare, etc.

Productivitatea viilor nobile pentru vin în țara noastră prezintă un decalaj semnificativ față de media țărilor membre ale U.E. Dacă în România se obțin 30 hl vin/ha, media țărilor U.E. este de peste 50 hl vin/ha.

Producția totală de struguri a atins un maximum în anul 2000 după care a început să scadă. Și în aceste caz creșterea este mai însemnată la viile altoite. De pildă și în anul 2000, producția la viile altoite a crescut în proporție de 80,9% față de anul 1998, iar la viile hibride au crescut numai cu 17,1%.

Suprafața agricolă ocupată cu livezi și pepiniere pomicele, a înregistrat o scădere de la 263,0 mii ha în anul 1998 la 227,0 mii ha în anul 2003.

Producția de fructe oscilează în limite destul de mari, de la 935,6 mii tone în 1999 la 1257,2 mii tone în 2003. În structura producției de fructe, în general prunele se obțin în cantitatea cea mai mare, cu excepția anului 2002, când au reprezentat doar 23,2% din total fructe. După prune urmează merele la o diferență nu prea mare. Producția de prune se situează între 23-43% din total, iar merele între 35-52% din total. Urmează cireșele și vișinele cu 3-8%, perele cu 4-7% și celelalte sunt în procente mai mici.

1.3.4 Analiza comparativă cu țările Uniunii Europene¹

O comparație a rezultatelor din agricultura țării noastre cu rezultatele din agricultura țărilor din Uniunea Europeană evidențiază diferențele mari care există și care au desigur influențe negative economice și sociale asupra populației țării noastre. Din această comparație se pot trage unele concluzii privind necesitatea luării tuturor măsurilor posibile pentru creșterea randamentelor la hectar. Astfel, din datele analizate privind producțiile medii la hectar, rezultă aceste diferențe.

Astfel la grâu și seară, la noi, de la 3.364 kg/ha în 1989 producțiile au scăzut și oscilează în limite destul de mari, dar sub 3.000 kg/ha, scăzând până la 2.280 kg/ha în anul 2000. Iar între producția din 1990, de 3.212 kg/ha și aceea din 1996, care a fost de 1760 kg/ha se înregistrează o scădere de 45,2%. În celelalte țări, începând cu Irlanda, producția medie a depășit la grâu 9.000 kg/ha, iar pe parcursul unui întreg deceniu nu a scăzut sub 7.500 kg/ha. În 1996 producția a fost de 4,3 ori mai mare decât în România și în 2000 a fost de 3,8 ori mai mare. În Anglia, producția a crescut de la 6.600 kg/ha în 1989 la 8.041 kg/ha în 1999 deci cu 1.451 kg/ha. În Suedia, țară nordică unde se poate spune că nu se face agricultură, producțiile de grâu au depășit 6.000 kg/ha, ajungând aproape la 6.500 kg/ha. În Franța, de la 6.350 kg/ha în 1989 s-a ajuns la 7.603 kg/ha în 1998 și la 7.449 kg/ha în 2002. În Belgia, Germania și Danemarca s-a depășit 7.000 kg/ha și chiar 8.000 kg/ha (în Belgia), iar Austria a depășit 5.000 kg/ha. Doar Spania, Italia și Grecia obțin producții la grâu la nivelul producțiilor de la noi

Producția de porumb în Spania a crescut de la 6.250 kg/ha în 1989 la 9.840 kg/ha în 2001. În Italia a crescut de la 7.637 kg în 1990 la 9.699 kg/ha în 1999 și la 9.560 kg/ha în 2002, iar în Grecia de la 8.500 kg/ha în 1989 s-a ajuns la 10.256 kg/ha în 1996 și se menține la peste 9.000 kg/ha în ultimii doi ani. În perioada 1989-2002 producția medie nu a scăzut sub 8.500 kg/ha. În celelalte țări cultivate de porumb ca Franța, Germania, Austria, s-a depășit 9.000 kg/ha și chiar 10.000 kg/ha (Austria). Iar în Belgia, în patru ani la rând s-au depășit 10 tone/ha.

Cartoful se cultivă în toate țările prezentate, chiar și în cele mai nordice, deoarece clima, deși mai redusă ca perioadă de căldură, nu îi este potrivnică. Astfel, în toate țările, producțiile sunt mai mari ca la noi, fiind duble, triple și în unele țări și ani au fost aproape de patru ori mai mari (de 3,7 ori în Belgia). La noi, în timp ce mediile stagnează în jur de 12 tone/ha într-o perioadă de 12 ani, în aceste țări producțiile au crescut. De pildă, în Irlanda au crescut de la 25 tone/ha la 29 tone/ha, în Anglia de la 36 tone/ha la 40 tone/ha, în Suedia de la 31 tone/ha la 37 tone/ha în 2000. În Spania de la 19 tone/ha la 25,5 tone/ha, în Franța de la 30 tone/ha la 39 tone/ha etc. Doar în Grecia stagnează în jur de 20 tone/ha.

La sfecla de zahăr producțiile sunt duble și chiar mai mult. De pildă, în anul 2000, în Belgia a fost de 4,7 ori mai mare ca la noi, iar în Franța a fost de 5,5 ori mai mare. Chiar și în anul 2002 când a fost o producție mai bună la noi în Franța a fost de 3,5 ori, mai mare (76097 kg media la ha față de 22.930 kg la noi).

În concluzie trebuie spus că în agricultura țării noastre este necesar să se facă eforturi deosebite, tehnologice, organizatorice, economice, sociale, pentru a se obține producții mai mari pe întreg teritoriul și chiar și în condiții climatice mai puțin favorabile.

1.3.5 Producția animală

Sectorul zootehnic constituie una din cele mai dificile probleme ale agriculturii noastre actuale, înregistrând un declin în ceea ce privește efectivele de animale, mai ales la principalele specii, în perioada 1998-2003 (tabel nr. 4).

La bovine, specia cea mai importantă dintre animale în economia agriculturii și pentru alimentația oamenilor (carne, lapte, brânzeturi) numărul acestora a scăzut de la 3.143 mii capete la 2.897 mii capete, care reprezintă ca pondere 92,2% în 2003 față de 1998. Cauza

¹ Anuarele Statistice FAO 1999-2003

principală o constituie închiderea fermelor din fostele IAS-uri, sporul de efective de la populație neacoperind încă diferența față de 1998.

La porcine scăderea este mai severă, respectiv de la 7.194 mii capete în 1998 la 5.145 mii capete în anul 2003. Aceste efective din 2003 reprezintă 71,1% din cele realizate în 1998. Scăderea s-a datorat în principal închiderii unor complexe cu capital de stat.

Efectivele de ovine au înregistrat și ele o scădere de la 8.409 mii capete la 7.447 mii capete, respectiv cu o pondere de 88,6% față de 1998, datorită prețurilor reduse cu care se vinde lâna.

La celelalte specii, în primii 2-3 ani ai perioadei analizate efectivele au scăzut față de 1998, după care se constată o tendință de creștere. Astfel, la caprine efectivele au scăzut în perioada 1998-2001 de la 585 mii capete la 525 mii capete (89,7% în 2001 față de 1998) pentru ca în anul 2003 ele să ajungă la 678 mii capete, înregistrându-se o creștere de 15,9% comparativ cu 1998. Această creștere este urmare a faptului că întreținerea acestora costă mai puțin decât la bovine și ovine.

Efectivele de păsări și de albine după o scădere în 1999, înregistrează o creștere accentuată în următorii ani, ajungându-se la păsări la 76.616 mii capete în 2003 față de 69.480 mii capete în 1998 (cu 10,3% mai mult) și la albine la 620 mii familii de albine față de 480 mii în 1998 (cu 35,5% mai mult). Factorii principali ai acestor creșteri sunt subvențiile substanțiale acordate pentru carnea de pasăre, păstrarea unor complexe de păsări și exportul la miere.

Singura specie la care efectivele au crescut continuu în perioada analizată o reprezintă cabalinele, ajungând în 2003 să reprezinte 106,9% față de 1998. Lipsa unor fonduri bănești la țărani pentru efectuarea unor lucrări mecanice și de transport, i-au determinat să mărească efectivul de cabaline.

Tabel nr. 4

Efectivele zootehnice totale și evoluțiile acestora

Efective la 31 decembrie

Specificare		1998	1999	2000	2001	2002	2003
BOVINE	mii capete	3.143	3.051	2.870	2.800	2.878	2.897
	%	100	97,1	91,3	89,1	91,6	92,2
PORCINE	mii capete	7.194	5.848	4.797	4.447	5.058	5.145
	%	100	81,3	66,7	61,8	70,3	71,5
OVINE	mii capete	8.409	8.121	7.657	7.251	7.312	7.447
	%	100	96,6	91,1	86,2	87,0	88,6
CAPRINE	mii capete	585	558	538	525	633	678
	%	100	95,4	92,0	89,7	108	115,9
CABALINE	mii capete	839	858	864	860	879	897
	%	100	102,3	103,0	102,5	104,8	106,9
PĂSĂRI	mii capete	69.480	69.143	70.070	71.413	77.379	76.616
	%	100	99,5	100,9	102,8	111,4	110,3
ALBINE	mii familii	620	614	648	745	781	840
	%	100	99,0	104,5	120,2	126,0	135,5

Sursa: Anuarul Statistic al României

1.3.6 Numărul de animale ce revin la 100 ha teren

Lunând în considerare densitatea la 100 ha, după cum rezultă din datele prezentate în tabelul nr. 5, numărul de bovine a scăzut în perioada 1998-2003 de la 22,7 capete la 19,6 capete, iar în 2002 și 2003 la 20,1 capete. Deci se constată o tendință de scădere și nu de redresare; la porcine, de la 76 capete la 100 hectare în 1998, ajungând la 47,5 capete la 100 hectare în 2002 și apoi o ușoară revenire la 53,9 capete la 100 hectare în 2003. La ovine, densitatea la 100 hectare scade an de an în perioada 1999-2002, ca în 2003 să înregistreze o creștere nesemnificativă, dar fără să depășească anul de bază 1998. Această densitate scăzută reflectă o folosire nerațională a suprafețelor de care dispune țara noastră.

Tabel nr. 5

Numărul de animale ce revin la 100 ha teren *

Specificare	1998	1999	2000	2001	2002	2003
BOVINE	22,7	22,1	21,4	20,1	19,6	20,1
d.c. vaci, bivolițe și juninci	13,0	12,6	12,4	12,4	12,2	12,3
PORCINE	76,0	77,2	62,7	51,2	47,5	53,9
d.c. scroafe de prășilă	5,4	5,5	4,3	3,4	3,6	3,9
OVINE ȘI CAPRINE	67,1	63,2	60,8	57,3	54,4	55,4
d.c. oi, mioare și capre	50,4	47,7	46,1	43,8	43,5	43,7

*Bovine, ovine și caprine la a;p;f

Porcine la suprafața arabilă

Sursa: Anuarul statistic al României

1.3.6.1 Numărul de animale ce revin la 100 ha pe regiuni

Bovinele au o densitate mai mare în partea nordică a țării, adică în regiunea Nord-Est cu 32,8 animale la 100 hectare teren, care cuprinde câteva județe cu zone montane, în care pe primul loc se situează județul Suceava cu 48,5 capete la 100 hectare teren, după care urmează județul Neamț cu 36,8 capete și Bacău cu 33,9 capete. A doua regiune este Nord-Vest cu 24,0 capete la 100 hectare teren în care se remarcă județele cu zone montane ca Maramureș cu 34,0 capete și Bistrița-Năsăud cu 24,5 capete. Se remarcă și județul Argeș cu 34,0 capete. Trebuie menționat însă, că există județe și din alte regiuni în care densitatea la 100 ha este ridicată. În creșterea ovinelor și caprinelor se remarcă regiunea Centru cu 72,0 capete la 100 hectare teren, regiunea Nord-est cu 71,0 capete, regiunea Sud-Est cu 64,0 capete. Deci creșterea ovinelor în principal se realizează în zonele mai favorabile, cu pășuni în special și în cele cu tradiții. Se remarcă județul Sibiu cu 115,5 capete la 100 hectare teren, Tulcea cu 96,1 capete, Iași cu 91,3 capete, Bistrița-Năsăud cu 84,2 capete, Botoșani cu 83,2 capete.

În ceea ce privește porcinele, acestea au o densitate mai mare în regiunea Nord-Vest cu 90,4 capete la 100 hectare teren (arabil), în regiunea Centru cu 86,4 capete și Vest cu 55,6 capete, în care se depășește media pe țară. Și în alte regiuni sunt județe în care densitatea la 100 ha este ridicată. Se pot evidenția pentru bovine județele Vâlcea (38,1 cap), Argeș (34 cap), Dâmbovița (31,9 cap), pentru porcine Vâlcea (183 cap), Ilfov (135,7 cap), Gorj (134,6 cap).

1.3.6.2 Numărul de animale pe regiuni și ponderea din efectivul total

La bovine numărul cel mai mare se găsește în regiunea Nord-Est cu 22,6% din total țară și apoi în regiunea Sud cu 15% din total și regiunea Centru cu 13,9%.

La ovine numărul cel mai mare se află în regiunea Centru cu 18,9%, regiunea Nord-Est cu 17,7% și regiunea Sud-Est cu 16,7% din total țară. La această situație au contribuit două

aspecte majore, respectiv disponibilitatea surselor de furajare și tradițiile de creștere a acestor animale în zonele menționate.

La porcine, numărul cel mai mare este în regiunea Sud, cu 17,9% din efectivul total, zona specific cerealieră, apoi în regiunea Nord-Vest cu 17,4%. Celelalte regiuni sunt mai echilibrate, cu efective între 11,3 și 13,3%.

Păsările se cresc cel mai mult în regiunea Sud, respectiv 22,8% din total, în Nord-Est, 18,0% și în Sud-Est, 15,3%.

Albinele se cresc în toate regiunile în procente cuprinse între 12,9% în regiunea Vest și 16,7% în regiunea Sud.

1.3.6.3 Efectivul de animale pe specii și categorii de exploatații

După cum rezultă din datele analizate, cel mai mare număr de bovine, 36,0% din total, se cresc în exploatații de 2-5 hectare, după care urmează cele de 1-2 hectare cu 20,7% și cele de 0,1-1 hectare cu 20,0%.

Porcii se cresc de asemenea între 16,5% și 26,8% din total tot în exploatații cu suprafețe cuprinse între 0,1-5,0 hectare.

Ovinele se cresc între 15,1% și 31,6% în exploatații cu suprafețe cuprinse între 0,1-10 hectare, iar caprinele se cresc între 10,4% și 31,4% tot în aceste exploatații.

Păsările se cresc între 16,0% și 28,1% în exploatații de 0,1-5 hectare, dar mai apare și o excepție datorată faptului că 17,8% se cresc în exploatații fără pământ. Acestea sunt fermele de creștere intensivă, unde crescătorii cumpără furajele necesare.

Cabalinele se cresc de asemenea covârșitor în exploatații cu până la 5 ha teren.

Famiile de albine sunt existente în proporție de 86,5% din total în exploatații de până la 10 hectare.

Se poate aprecia că exploatațiile cu suprafețe mai mari de 10 ha sunt profilate pe culturile vegetale.

1.3.7 Producția medie pe animal

În ceea ce privește producția medie la animale și păsări, din datele prezentate în tabelul nr. 6, rezultă că la laptele de vacă și bivoliță s-a înregistrat o scădere în anii 1999-2000 față de anul 1998 de la 3030 l/an la 2867 l/an, după care din 2001 începe să crească, ajungând în 2003 la 3198 l/an.

Tabel nr. 6

Producția medie pe animal

Specificare	U. M.	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Lapte de vacă și bivoliță	Litri	3.030	2.990	2.867	2.957	3.076	3.198
Lapte de oaie	Litri	44	45	43	46	48	48
Lână	Kg	2,49	2,50	2,48	2,49	2,51	2,53
Ouă	Bucăți	150	150	145	148	152	154

Sursa: Anuarul statistic al României 2003

La producția de lapte de oaie există o ușoară tendință de creștere de la 44 l/an în 1998 la 48 l/an în 2003. Aceste producții de lapte sunt extrem de reduse față de alte țări din Occident. Astfel, în Danemarca producția medie de lapte pe vacă/an a fost de 7.344 l, în Finlanda 7.036 l, în Franța 6.062 l, în Germania 6.281 l, în Anglia 6.718 l, în Olanda 7.296 l, în Suedia 7.734 l. Sporirea producției de furaje și creșterea calității acesteia prin cultivarea celor mai valoroase plante, furajarea pe bază de rații optimizate poate influența într-o primă etapă și creșterea producției la rasele existente la noi, până la răspândirea și adaptarea pe scară mai largă a unor rase mai productive.

Producția de lână se menține la același nivel, în jur de 2,5 kg/cap de animal, ca și producția de ouă care este în jur de 150 bucăți pe an față de aproape 300 de ouă cât se obțin de la alte rase și în alte țări.

1.3.7.1 Producția agricolă animală

Producțiile realizate din creșterea animalelor, exprimate prin greutatea animalelor destinate sacrificării pentru consum, au înregistrat așa cum rezultă din tabelul nr. 7 o scădere în perioada 1999-2001 și au crescut în anii 2002-2003 comparativ cu 1998, excepție făcând producțiile de ouă și miere de albine care au crescut începând cu anul 1999 și producția de carne de porc care este mai mică în 2003 față de 1998. Astfel, producția totală de carne în 2003 este de 1.659 mii tone față de 1.586 mii tone realizate în 1998.

Pe specii, producția de carne de bovine crește în 2003 cu 71 mii tone, cea de ovine și caprine cu 12 mii tone, cea de pasăre cu 113 mii tone. Producția de lapte totală a crescut cu 2.813 mii hl, din care cea de lapte de vacă și bivoliță cu 3.687 mii hl. Producția de ouă a crescut cu 1.310 mil. bucăți, din care cele de găină cu 705 mil. bucăți, iar producția de miere, 7.211 tone. Creșterea producțiilor de carne de bovine, ovine, păsări, a celei de lapte, ouă și miere în ultimii doi ani s-a datorat atât creșterii efectivelor cât și producțiilor medii. Scăderea producției de carne de la porcine și a producției de lână s-a datorat în principal scăderii efectivelor de animale, ca urmare a închiderii unor mari complexe aflate în proprietate de stat, la porci, iar la ovine din cauza unor prețuri foarte scăzute oferite pentru lână.

Tabel nr. 7

Producția agricolă animală

	UM	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Carne, din care:	mii tone	1.586	1.559	1.447	1.385	1.504	1.659
Carne de bovine	mii tone	307	312	330	295	319	378
Carne de porcine	mii tone	823	794	670	613	635	710
Carne de ovine și caprine	mii tone	123	117	116	114	118	135
Carne de pasăre	mii tone	333	336	331	363	432	436
Lapte*, din care:	mii hl	47.923	46.883	45.816	47.341	49.305	51.736
Lapte de vacă și bivoliță*	mii hl	44.465	43.541	42.698	44.197	45.941	48.152
Lână, din care:	tone	19.967	18.983	17.997	16.880	16.659	16.879
Lână fină și semifină	tone	9.172	8.682	8.320	7.552	7.064	6.673
Ouă, din care:	mil. buc	5.331	5.667	5.711	6.011	6.432	6.641
Ouă de găină	mil. buc	5.323	5.257	5.524	5.771	5.771	6.028
Miere extrasă	tone	10.198	11.153	11.746	12.598	13.434	17.409

*Datele reprezintă laptele fără consumul vițelilor

Sursa: Anuarul Statistic al României

1.3.7.2 Zonele de creștere a bovinelor și a ovinelor

În ceea ce privește zonele de favorabilitate pentru bovine, trebuie menționat că la această specie există o zonare destul de evidentă a raselor. Astfel, rasa Bălțată cu Negru Românească se crește în zonele de câmpie ale Olteniei, Munteniei, Dobrogei și Moldovei și reprezintă 35% din efectiv și care realizează o producție de lapte de 4.100 l/cap/an. Rasa Bălțata Românească se crește cu precădere în Transilvania, Banat și Crișana și reprezintă 36% din efectiv cu o producție de 3500 l/cap/an, iar Rasa Brună se crește de-a lungul părții exterioare a arcului carpatic reprezentând 26% din efectiv, care realizează de asemenea o producție de 3.500 l/cap/an. Rasa Pinzgau se crește în Munții Apuseni și Bucovina și constituie aproximativ 3% din efectivul de bovine.

La specia ovine se cunoaște o delimitare destul de evidentă. Astfel, la rasa Merinos care reprezintă 38% din efectivul de ovine, crescută pentru lână fină și carne, cu cele două variante (Merinos de Palas și Merinos de Transilvania), se crește în Câmpia Română, Dobrogea, zona de șes a Moldovei și în Câmpia de Vest. Rasa Țurcană, care este o rasă mixtă (lână grosieră și lapte) reprezintă 38% din efectivul de ovine și se crește în zonele montane și submontane ale țării. Rasa Țigaie, rasă mixtă carne și lapte, reprezintă 20% din efectiv și se crește în zonele de interferență dintre Merinos și Țurcană (zonele colinare) și în Podișul Transilvaniei. Rasa Karakul este o rasă crescută pentru pielicele, reprezintă 4% din efectivul de ovine și se crește cu precădere în partea de nord a țării, în județele Botoșani și Suceava.

1.3.8 Numărul de animale, păsări și producția la principalele specii în țările Uniunii Europene

În țările Uniunii Europene, mai puțin țările nordice ca Suedia, Finlanda, care au condiții limitate pentru agricultură, s-au făcut progrese foarte mari și în domeniul zootehniei. Acest progres se concretizează atât în numărul sporit de animale cât și în producția mare pe cap de animal.

Pe baza datelor furnizate de statisticile agricole s-au făcut unele calcule care arată că la bovine în Franța, care este de 2,31 ori mai mare ca teritoriu decât România, numărul de animale este de 7,24 ori mai mare (20,3 mil. în 2002, față de 2,8 mil. cât era la noi). Germania, care este de 1,49 ori mai mare ca teritoriu, are de 5,08 ori mai multe bovine decât noi. În Anglia, care este de 1,10 ori mai mare decât România, numărul de bovine este de 4,76 ori mai mare. Irlanda este de trei ori mai mică decât România și are de 2,28 ori mai multe bovine.

În ceea ce privește creșterea porcilor, în Olanda se cresc de 2,92 ori mai mulți porci ca la noi și revin 14,4 capete la un hectar, iar în Danemarca se cresc tot de 2,92 ori mai mulți porci și revin 5,5 capete la un hectar. În Franța se cresc de 3,43 ori mai mulți porci și revin la un hectar arabil 0,8 capete (sau 80 capete la 100 hectare). În Germania numărul de porci era de 5,8 ori mai mare decât în România și revin 2,2 capete la un hectar. În Spania se cresc de 5,36 ori mai mulți porci și revin 1,7 capete la un hectar (sau 54 capete la 100 hectare).

În ceea ce privește creșterea ovinelor, Anglia are de 4,9 ori mai multe ovine decât țara noastră, urmată de Spania care are de 3,35 ori. Și în Grecia se cresc mai multe oi ca la noi și numărul lor este în creștere de la 8,684 mil. la 9,205 mil. în 2002. În Franța numărul oilor este în scădere, de la 11,196 mil. în 1998 la 9,327 milioane. Portugalia are de asemenea un număr mare de oi care se menține în jur de 5,5 milioane.

În privința caprinelor, sunt și țări unde populația apreciază mai mult calitatea laptelui de la aceste animale, ca și carnea de ied, cum sunt: Grecia în care se cresc peste 5 mil. capre, apoi Spania cu peste 3 mil., Italia cu 1.327 mil. numărul lor fiind în creștere.

Creșterea păsărilor și îndeosebi a găinilor ouătoare este dezvoltată cel mai mult în Franța care înregistrează o creștere de la 198 mil. capete în 1989-2001 la 240 mil. capete în 2002. În Spania, de asemenea, numărul lor crește de la 111 mil. capete la 128 mil. capete. În Germania numărul lor se menține în jur de 110 mil. capete, în Anglia crește de la 124 mil. capete la 156 mil. capete. În toate aceste țări în creșterea păsărilor domină sistemele intensive care realizează o productivitate a muncii sporită prin tehnica folosită. Se poate asigura o hrană bine stabilită științific, un control permanent al stării de sănătate. În Franța de pildă 76% din producția avicolă se realizează în sisteme intensive, spre deosebire de țara noastră unde acestea au fost desființate sau reduse.

Prin intensificarea proceselor de producție, prin folosirea unor rase superioare, printr-o bună organizare, prin sporirea suprafețelor cu furaje, diversificarea lor și obținerea unor producții mai mari la ha este posibil să crească randamentele acestora, ceea ce va crea premisele apropierii zootehniei noastre de nivelul zootehniei din țările Uniunii Europene.

1.3.9 Agricultură ecologică

În perioada 2000-2003, suprafețele cultivate după modul de producție ecologic s-au triplat, ajungând de la 17.438 ha cultivate în anul 2000, la 57.200 ha în anul 2003. Structura pe culturi cuprinde: cereale 16.000 ha, pășuni naturale și plante furajere 24.000 ha, oleaginoase și proteice 15.600 ha, legume 200 ha, fructe 100 ha, fructe de pădure 400 ha, alte culturi 900 ha.

Se constată și creșterea efectivelor de animale, de la 10.000 capete în anul 2000 la 40.000 capete în anul 2003 (tabel nr. 8).

Tabel nr. 8

Evoluția suprafețelor certificate și a efectivelor de animale în agricultura ecologică

Specificații	UM	Realizat				Estimat
		2000	2001	2002	2003	2004
1. Suprafața totală din care:	ha	17.438	28.800	43.850	57.200	75.500
Cereale	ha	4.000	8.000	12.000	16.000	24.500
Culturi furajere și pășuni	ha	9.300	14.000	20.000	24.000	27.000
Oleaginoase și proteice	ha	4.000	6.300	10.000	15.600	22.100
Legume	ha	38.	100	700	200	300
Fructe (vișine, cireșe)	ha	-	-	50	100	200
Fructe de pădure (zmeură, afine, nuci)	ha	50	100	300	400	500
Alte culturi	ha	50	300	800	900	900
2. Animale din care:						
Vaci de lapte	capete	2.500	3.000	5.000	7.000	10.000
Oi lapte	capete	7.600	10.000	15.000	41.000	70.000
Găini ouătoare	capete			2.000	4.000	6.000

Sursa: M.A.P.D.R.

Evoluția produselor realizate ecologic este prezentată în tabelul nr. 9. Piața internă de produse ecologice este în formare, 95% din produsele ecologice de origine vegetală au fost exportate pe piețele din Germania, Elveția, Olanda și Italia, unde cererea de astfel de produse este în creștere. Produsele exportate sunt: cereale, oleaginoase și proteice, fructe de pădure, plante medicinale, miere de albine și telemea de oaie. Pe piața internă în anul 2003 s-au comercializat legume, schweizer, cașcaval, unt și ouă.

Tabel nr. 9

Evoluția producțiilor certificate ecologic

Specificații	UM	Realizat				Estimat
		2000	2001	2002	2003	2004
1. Cantitate totală vegetal din care:	to	13.502	24.400	32.300	30.400	55.590
Cereale	to	7.200	12.500	15.000	14.400	30.500
Oleaginoase și proteice	to	5.500	7.200	9.000	12.480	19.890
Legume	to	600	4.000	7.000	2.000	3.000
Fructe (vișine, cireșe)	to	-	-	200	300	800
Fructe de pădure (zmeură, afine, nuci, cătină)	to	200	400	300	320	500
Alte culturi	to	2	300	800	900	900
2. Producția animală din care:						
Telemea oaie	to	5	10	50	60	80
Schweizer	to			100	150	260
Cașcaval	to			100	200	380
Ouă	mii buc			478	956	1.438
Miere	to	10	20	80	110	200

Sursa: M.A.P.D.R.

Produsele ecologice se comercializează pe piața internă (en-gros și rețea de magazine - cașcaval, schweizer, legume, ouă) și piața externă (Germania, Grecia, Elveția și Olanda - telemea de oaie, fructe de pădure, fructe, cereale, oleaginoase și proteice, plante medicinale).